

РЕФОРМУВАННЯ МЛЦІЇ УКРАЇНИ: ПОЛІТИЧНА ГРА ЧИ РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Говбах К.М.,

перший курс, ХНУ ім. В. Н. Каразіна

Останні 20 років в Україні постійно сперечаються щодо реформування і удосконалення системи правоохоронних органів. У 2013 році набув чинності новий Кримінальний процесуальний кодекс України, який має принципові зміни у процедурі розслідування злочинів.

По-перше, в ньому передбачено створення єдиного реєстру досудових розслідувань. Це сприятиме тому, що слідчі дії будуть починатися відразу після отримання правоохоронцями заяви про кримінальне правопорушення. До цього людині доводилося писати заяви про злочин дільничному, слідчому або в чергову частину. Заяви могли не реєструвати з формальних причин, а якщо реєстрували, то давалося 10 днів, щоб вирішити порушувати кримінальну справу чи ні. На сьогоднішній день у кожного слідчого є персональний електронний ключ для входу в систему та свої електронні кримінальні провадження.

По-друге, процесуальні дії, згідно з новим кодексом, можуть проходити в режимі відеоконференції. Ще одна важлива зміна – неможливість направляти справу на додаткове розслідування. Інші принципові зміни: запровадження практики взяття на поруки, внесення застави та застосування домашнього арешту. Також, відповідно нового Кримінального процесуального кодексу є можливість застосування суду присяжних, у випадках, коли покарання за вчинений злочин передбачає довічне ув'язнення.

Новий Кримінальний процесуальний кодекс України передбачає декриміналізацію низки статей Кримінального кодексу та криміналізацію деяких статей Кодексу про адміністративні правопорушення. Новаторством стала можливість виступати в статусі захисника лише осіб, що мають адвокатську ліцензію та зареєстровані в реєстрі.

Ми бачимо багато принципових змін, направлених на покращення функціонування системи правоохоронних органів, але, й вбачаємо недоліки і складності в новому Кримінальному процесуальному кодексі.

Однією із проблем є процедура слухань у режимі відеоконференції. Для цього потрібно мати необхідне обладнання та апаратуру. Що стосується наприклад домашнього арешту, то в Україні для цього нововведення не вистачає технічних засобів, зокрема спеціальних електронних браслетів та іншого необхідного обладнання.

Також, можливість сплатити грошову компенсацію, може стане причиною корупційних діянь з боку посадових осіб.

Отже, ми бачимо доволі багато змін що майже повністю змінюють норми кримінального та кримінально-процесуального права. Однак за всі роки незалежності України вся система правоохоронних органів та кримінального права не зазнавала значних змін. Громадян України завжди турбувало інше: наскільки безпечно їм живеться, чи захищені діти, чи зможе захистити свої права людина в державній установі, інституті, лікарні, кабінеті землевпорядника без «додаткового стимулювання» (хабара). Також турбує й те, чи чесно й сумлінно виконують правоохоронці свої обов'язки. Саме тому, тема реформування міліції завжди була, є і буде актуальною для вивчення та розглядання її суспільством.

Враховуючи зміни в житті українського суспільства, можна зробити висновок, що чинний Закон України «Про міліцію», кримінальне й кримінально-процесуальне законодавство змінюється та розвивається не так, як хотілось би громадянам України. Виходячи з цього, ми вирішили розробити власні шляхи вирішення проблем, пов'язаних з законодавчою базою міліції України, які будуть відповідати сучасним умовам українського суспільства.

Починаючи складний шлях реформування, потрібно визначити мету реформування органів внутрішніх справ України. Метою повинно стати повернення довіри населення, бо громадяни повинні перестати сприймати міліцію, як силову структуру та забезпечення ефективної діяльності всіх підрозділів і служб правоохоронних органів у сучасних умовах.

Наступним кроком, був вибір однієї з найближчих до нас держав, де проводилася реформа системи правоохоронних органів. Була обрана Грузія, щоб на основі реформування системи МВС цієї країни виробити свій шлях до реформування міліції України.

Стосовно реформування Міністерства внутрішніх справ в Грузії можна сказати наступне. Система внутрішніх справ піддалася кардинальному чищенню. Були перерозподілені функції різних гілок правоохоронної системи. Прокуратура позбавлена більшої частини повноважень у плані ведення самостійного слідства і буде лише підтримувати обвинувачення в суді. Одним з технічно правильних рішень реформи, звичайно, є повсюдно встановлені скляні кубики нових відділень поліції. У цих повністю прозорих приміщеннях громадяни мають можливість своїми очима бачити роботу поліцейських. У міністерстві була створена система самоконтролю - генеральна інспекція. Її співробітники постійно перевіряють підвладні підрозділи та окремих працівників. Основна функція генеральної інспекції - це внутрішнє розслідування фактів корупції. Зарплати співробітників поліції з 20 доларів піднялися в десять і більше разів.

На основі досвіду цієї країни ми пропонуємо провести реформування МВС України в шість етапів. Перший етап - постановка мети реформи МВС. Другий - відновлення соціального авторитету працівників міліції. Третій етап - забезпечення економічних та політичних умов для реформування МВС. Четвертий - зміна системи контролю та нагляду за органами МВС.

Цей етап повинен складатися з деяких стадій. Перша – підготовка до проведення контролюючих заходів. Друга - знайомство з діяльністю підконтрольного органу. Третя стадія – основна, це проведення аналітико-контролюючих процедур. Четверта стадія - підведення підсумків та складання довідки з підсумками, що підписується головою і членами комісії. П'ята – робота над результатами. Шоста – перевірка усунення недоліків. П'ятий етап - підвищення рівня освіти працівників міліції. Цього можливо досягти завдяки курсам підвищення кваліфікації до загальноєвропейського рівня. Проводження семінарів, конференцій. Це піднесе рівень освіти працівників ОВС на новий рівень і виключить з органів внутрішніх справ осіб, чий рівень освіти не відповідає нормативно-правовим нормам України. Та шостий, останній етап – це реорганізація української міліції у поліцію.

Отже, можна зробити наступні висновки.

Реформування - це необхідний і очевидний крок уряду країни для поліпшення системи МВС. Процес реформування повинен відбуватися цілеспрямовано, швидкими темпами, не даючи багато часу на звикання до нової системи.

Ми дотримувалися основної ідеї реформування – якщо є з'їдений корупцією інститут, єдиний спосіб виправити ситуацію – ліквідувати його і створити новий.

Науковий керівник: Усеїнова Ганна Сергіївна, к.ю.н, старший викладач кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна.